

RDA forum Melkveehouderij

Samenvatting

De Raad voor Dierenaangelegenheden heeft nagedacht over de impact van het prijsschommelingen op het welzijn van koe en kalf. De Raad zal hierover geen zienswijze uitbrengen omdat de resultaten van deze beknopte vraag in onvoldoende mate bijdragen aan de huidige (maatschappelijke) discussie in en over de melkveehouderij.

Aanleiding

Het afschaffen van het melkquotum op 1 april 2015 was de aanleiding voor de RDA om in de najaarsvergadering van november 2014 te besluiten om te reflecteren op mogelijke gevolgen voor het welzijn van dieren.

Vraagstelling

De volgende vraagstellingen zijn vastgesteld:

- Heeft inkomensonzekerheid in de melkveehouderij als gevolg van fluctuaties in (melk)prijzen en productiekosten implicaties voor het welzijn inclusief gezondheid van de koe en de van melkvee afkomstige (vlees)kalveren?
- Wat zijn handelingsperspectieven om het welzijn van koe en kalf bij toenemende inkomensonzekerheid voldoende te kunnen borgen?

De vraag is beperkt tot effecten van prijsschommelingen op dierenwelzijn. De reden daarvoor was dat sterkere prijsfluctuaties werden verwacht en dat de effecten daarvoor op dierenwelzijn niet eerder uitgebreid zijn onderzocht.

Werkwijze

Een forum is samengesteld uit de diverse geledingen van de Raad. Om informatie te verzamelen is bureauonderzoek gedaan en er is een tiental interviews gehouden met deskundigen vanuit de accountancy, verwerking en toelevering, financiering en wetenschap.

Resultaat

Uit de interviews, het bureauonderzoek en bespreking in het forum bleek dat prijsschommelingen niet nieuw zijn voor de melkveehouderij. Natuurlijke prijsfluctuaties zijn er bijvoorbeeld al door weers- en seizoensinvloeden. Daarbij fluctueren de melkprijzen sinds 2007 sterker dan daarvoor onder invloed van veranderingen in het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid. De voornaamste risico's voor dierenwelzijn inclusief diergezondheid als gevolg van verhoogde inkomensonzekerheid zijn volgens de Raad:

- voerwisselingen (wanneer afhankelijk van prijsfluctuaties anders gevoerd wordt of vanwege sturing op fosfaatefficiëntie),
- fysieke of mentale gesteldheid van een melkveehouder door bijvoorbeeld druk van regels, meningen van buitenaf, bedrijfsgroei of andere (persoonlijke) problemen),
- infectierisico's door externe opfok van jongvee,
- op langere termijn onvoldoende onderhouden of vervangen van stal(onderdelen),
- en onvoldoende vakmanschap van de melkveehouder.

De verhoogde inkomensonzekerheid en maatschappelijke vragen, vereisen ondernemerschap en vakmanschap. Dit geldt ook voor andere ontwikkelingen die in het forum zijn geïdentificeerd: zoals het omgaan met milieudoelen en steeds veranderende

regelgeving. Bovendien is vakmanschap per definitie van belang voor het goed managen van het bedrijf als geheel en de dieren in het bijzonder. Niet alle melkveehouders zijn voldoende geëquipeerd om om te gaan met grotere prijsfluctuaties en andere genoemde ontwikkelingen in de melkveehouderij. Een aantal zaken kan melkveehouders hierin ondersteunen:

- Een ondernemer kan risico's inperken door bijvoorbeeld een financiële buffer aan te leggen of lange termijncontracten af te sluiten,
- Kwaliteitssystemen die worden gehanteerd binnen de zuivelbedrijven, kunnen dierenwelzijn versterken door het opnemen van gerichte indicatoren en door gerichte training,
- Adviseurs, waaronder de dierenarts, kunnen melkveehouders ondersteunen om op een goede manier (vanuit dierperspectief) om te gaan met prijsfluctuaties,
- Excessen kunnen worden ingeperkt door met name het 'Vertrouwensloket', waar erfbetreders melding kunnen maken van eventuele misstanden,
- Onderwijs van melkveehouders en erfbetreders kan bijdragen aan hun mindset en kennisniveau.

Antwoorden op de vragen zijn dus dat prijsschommelingen risico's kunnen opleveren voor het welzijn van dieren en dat er handelingsperspectieven zijn om deze risico's in te perken. In algemene zin kan gesteld worden dat de risico's voldoende te managen zijn en dat prijsschommelingen als zodanig geen inbreuk doen op dierenwelzijn. Het doorgaan met investeren in kwaliteitssystemen en draagvlak hiervoor in de sector zijn belangrijk om effecten op het welzijn van de koeien inclusief kalveren te voorkomen en waar nodig te ondervangen.